

ACC. N:R M. 14889: 1-9.

Landskap: Öland Upptecknare: Fritz Carlsson, Blärlöv
Härad: Möckleby Berättare: " " "
Socken: Hultstads Berättarens yrke: f.d. hem ägare i nämnden
Uppteckningsår: 1959 Född år 1881 i Stenåsa

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sal och andra finrum. s. 1-9.
(skiss a sid. 9.)

LUF 112

28/4 - 59

L. U. F. 112

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUNDKupf. 112
1.Sal och andra fönster.

Jag är bondgäst på en alltid en sal = en
blått rum. Jag vill nu försöka beskriva
boningsrummet och badrum i gården Fribergas nr 5
i Hållstata socken. Rummet gäst i år. Den fader
till som sedan år 1890. Och varit gästgiveri =
= gård intill den är denna förordning upphörd
Jag tänker nu på hur badrum var ordnat
vid tiden 1890 - 1900. Salen användes vid bys =
= stämman Läsnäten. Släktkalas. Barhop
och gravöl. då mycket folk kom till stämman.
Salen var då i nästan hälften av byggnaden.
Förstämman var rummet rikt fram från
förstugan. Sedan tredjedelen av badrum
var då rummet den familjen bodde i, och
6000. Under tiden för Lekebäfte bygdes
1/ Alla rum etc. och inrättades till kök och sovrum

Solens tillkomst

Solen tillkom alltid i samband med
nybyggnad. Husbondskapet, barn och tjänste-
folk boas i samma rum. Ätminstone på
vintern. De eldted ej fann i de andra rummen.
Bädden i pinkammaren var reserverad för
gästerna. Här eldades också vid gästs besök.
I rummet arbeta, eller byggdes, fanns vid
vårens bondgård. Inan maj. Den nordiska familjen
eländes familjen här om sommaren. Här lagades maten
och mätte denna intogs. Husbondskapet och de som
barnen boas i dagligstugan, och tjänstefolket
afters på den övre delen vindens loft. Flera husen
var av sten, och kallades boden (-bon). Och med
elektrifieringen och de moderna bekvämligheterna
införande omkring år 1930, bo ingen i "bon"
3/ på samma sätt längre.

Uppvärmning och belysning

För år 1910 fann det ingen möjlighet att uppvärma salen på vintern. Vid folkamningarna då salen användes blev det snart gäströkfullt samt ändå. Färdt började man använda fottygskaminer. Många användes mycket ut. Kaminer, såväl i salen än i rummen på översjöt. Det var ej så många som inkommerade i stället belysning i salen när vi fick el. Ström hit. Men många kom alla salen här för el. lys. För fans som regel fottygskaminer, men en del stearinlys på baksidorna. För skickskiftet fann inga lampor eller lys i salen; annat än vid bänkbänkornas och kalar. Salen har nog varit tapetrad så länge tillbaka som någon minnande kan minnas. Tapeterna, som präglas av bönderna och bondgammarna sjölon. Käfta i 7/8 av en eller två långa käfting

En blomma, målad i det vittmålad
 påstaket. — "Tahroseth" hans namn som målat
 den är obekant. Den var i taket mitt och
 under den samma hängde hänglampan. När
 påsen, i Gållgata från användes. Namnet är
 påstaket spända med takbrett, och övermålad
 sedan omkring år 1910. På det längs väggarna
 cirka 2 decimeter höj, finnes ännu.

57
 Nå ände sålens drömbildning, se bifogade
 planskiss. Längsaffarna, som på vardera sidan
 av salen längs väggen voro av trä, blommalade,
 ibland med blommor och girlanden. De använde
 är också på. De var gj blanda eller fläppade. Björk
 användes till gavlarna i övrigt furu. En bilens
 skänk och tröskte träs över salen. Vid portväggen
 sättes dörrar från förstugan. Här fanns också
 familjens glas och porcellin. Över som linnelakan
 nr. 10. Vid främre portväggen stod Blagbordet.

som vid användning flyttades ut i salen mitt
 och begästrivarna (blaga upp. Här serverades
 vid klän vad huset förmådde av både väta
 och turt Detta samt några enkla trästolar
 utgjorde hela möbleringen. Dessa möbler
 tillverkades av möbelsnickare på orten

Någonna fåns det klädskep i salen vilken
 ha ersatt de gamla skänkarna. De gamla
 klädskepan som var tillformade i flera
 förmögna bondgårdar, som mest blimålad,
 som har en i den de finnes kvar. Förr till mid
 övermåttning, efterliknande mahogny, detta
 skedde för ca 20 till 30 år sedan. Gubben tog fans
 nog i det flesta hem. Men den hade nog här
 på orten sin plats mera i finkammaren. Den
 var försedd med av brasskläppar
 Sedan användning och skiftet. Böjades mera
 förmögna bönder avskaffa Orger. Någon

finnes. Finns i de flesta bondehem. De äro
 inköpta från någon fabrik. De äro ej typiska
 och möblerna här de eldstäder saknas i sådana
 de här mer ändels komma i finska ämnen
 och det finns möjlighet att elda. Numera är den
 olagligheten rent omöjligt. De ex. kommer finna
 det centralvärme ej är införd.

Övriga möbleringsdetaljer

Krukväxter kunde på vintertiden ej
 trivas i salen. då de i så fall förändras av frost
 Armetur fanns i fin men någon spegel, ibland
 står "Solspeglan". Spettkaffepanna i ölands
 bestick fanns. Numera finns både armetur och
 block. De bästa gardinerna är ofta mest långa
 omkring år 1910. Spegeln fanns även i finska ämnen
 och dagligt stugan, på ett mindre. På kvadratformen
 7/ var bänkbänk på den tiden, och bänkbänk i
 Möjligen någon evad träsmitta under bordet

Linnolunnans mattor började användas i salen omkring 1915. För första rummet som pyntades på detta sätt var bog "finkammaren", sedan kom i andra hand.

Talens användning

Talen användes den tid denna uppteckning berör. Vid Julkalas. Bysammantals ären. Pentadstugor. Vid andra högtidliga tillfällen, Vigsten. Paskedag och begravningar. Talen eldades aldrig den tiden. För firades alla fester i salen, man dansade, åt och drack - snett drack. Våren firas fester, som Bröllop och födelsdags fester i bygdegårdarna. Husflöret har också varit förtärlade i salen. Några sooplatier i salen har ej förekommit.

Den tid jag här beskrivit användes salen nog 8/ mycket för firningsrum, och eldades vid högtider och fester när man väntad främmade

Andra rummen

Först rummen har jag delvis om-
rändt. Rummet är här mindre. Vid festen och
bjudningen togs även den i bruk. Först då ingen
dör så pass smala rummen utan genom förstuga

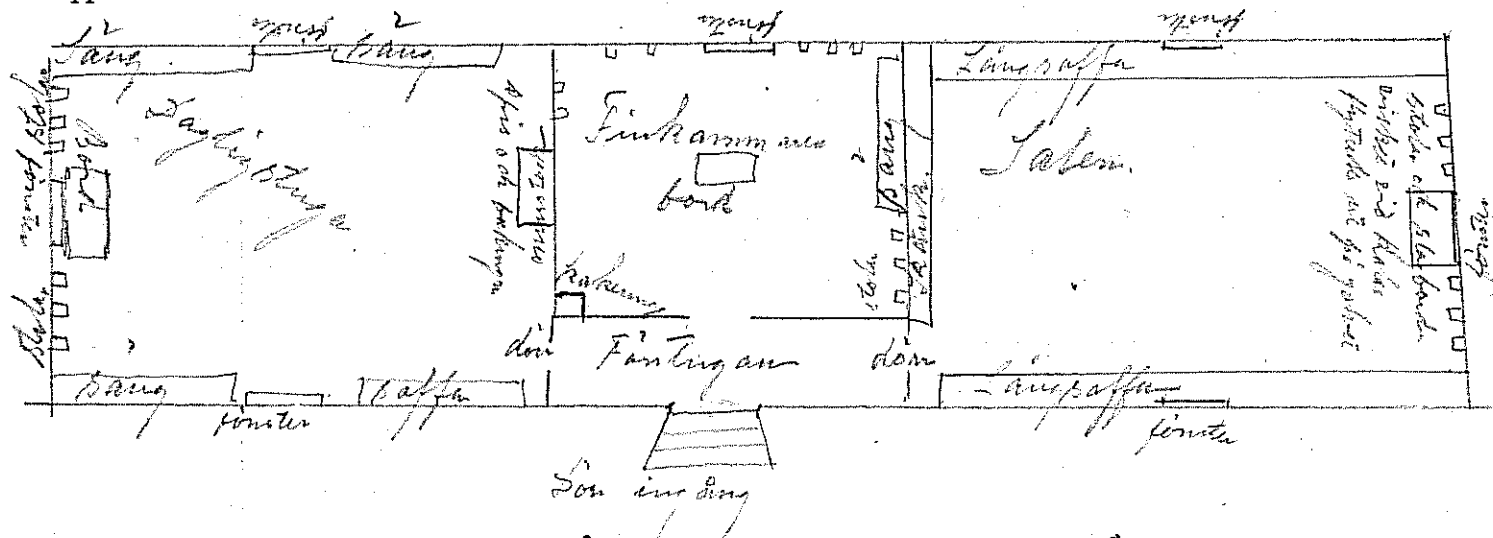
Högkonjunkturerna i samband med kriget
har nog varit av betydelse för herrnins delningen
och sålens möblering med moderna möbler
ävenom då byggen blev estetifierad.

När den ene bonden började möblera modernt ville
den andre ej vara sämre. Barnen i familjen fingo
som regel egna rum för cirka 20 år sedan. De
inrättades i loftet, iblandes två rum åt barn, och
gästupst. Med anledning av den nutida
möbleringen försläggas numera de flesta beles
och fester till bygg till ändarna. Förhållandena mellan
slutbondes och gästupst är i så patriarkatiskt
9/ rum som för. Dessas alla en stor och lycklig familj

M. 14889:9.

Landskap: Öland Berättare: Fritz Carlsson
 Härad: Möckleby Berättarens yrke: f.d.hem.ägare
 Socken: Hulterstad Berättarens adress: Alby Skärlöv
 Uppteckningsår: 1959 Född år 1881 i Stenåsa

Upptecknare: berättaren

Huset är byggt omkring år 1850

Ifyll ovanstående uppgifter! Skriv uppteckningen endast på den linjerade sidan